

GELIJKE ONTWIKKELKANSEN VOOR ELK KIND

Kadernota Onderwijsachterstandenbeleid 2020 – 2023

Maart 2020

Inhoud

1.	Inleiding	2
	Landelijke kaders	2
	Lelystadse kaders vooraf.....	3
2.	Wat willen we bereiken.....	4
	Hoofddoel	4
	Voorschool	4
	Basisonderwijs	5
3.	Kaders en voorwaarden voor de uitvoering	7
	Kernpartners aan zet.....	7
	Voorscholen	7
	Bewezen effectieve interventies.....	7
	Afstemming met het veld	9
	Controlerende en kaderstellende functie gemeenteraad	9
4.	Monitor	10
5.	Financiën	12
	BIJLAGEN	13

1. Inleiding

Voor u ligt de kadernota 'Gelijke ontwikkelkansen voor elk kind', onderwijsachterstandenbeleid 2020-2023. Deze nota is onderdeel van het gemeentelijk onderwijsbeleid en draagt bij aan de ambitie zoals verwoord in het Koersdocument voor Lelystad (vastgesteld 14 januari 2020): *Lelystad, hoofdstad van de nieuwe natuur, is in 2040 een zelfstandige, sociaal veerkrachtige, duurzame, aantrekkelijke en economisch sterke stad met 100.000 inwoners*. De raad schreef al in zijn raadsprogramma 2018 - 2022: *"goed onderwijs is van groot belang voor de toekomst van iedere Lelystedeling en daarmee voor iedereen in Lelystad."*

Het opvang- en onderwijsveld zet zich elke dag in voor goede opvang en onderwijs. Over de grenzen van sectoren heen werkt men aan een doorgaande lijn. Dit doet men ook samen met bedrijven en kennisinstellingen. Om goede opvang en onderwijs te kunnen verzorgen zetten we met partners ook in op goede randvoorwaarden. Als gemeente realiseren we daarbij bijvoorbeeld goede onderwijshuisvesting die het onderwijs dat er gegeven wordt versterkt. Via de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) stimuleren we de ontwikkelingen in het onderwijsveld op het gebied van kwaliteit onderwijs, doorgaande lijn en ondersteuning in en om de school.

Scholen en kinderopvang hebben een grote uitdaging als het gaat om onderwijsachterstanden van leerlingen. Sommige leerlingen komen al op de (voor)school binnen met een achterstand, onder andere op het gebied van taal. Dit vraagt veel van opvang en scholen, soms zoveel dat er geen ruimte is (in tijd, energie of aandacht) voor andere ontwikkelingen. Middels het onderwijsachterstandenbeleid ondersteunt de gemeente de (voor)scholen in de stad om dergelijke achterstanden te verminderen en tegen te gaan.

Het vorige onderwijsachterstandenbeleid kende een inzet op de voorschool en vroegschool (groepen 1 en 2). In het kader van de harmonisatie heeft de raad eind 2018 nieuwe uitgangspunten vastgesteld. Dit beleid wordt grotendeels voortgezet (voorschool is immers wettelijk) en deels uitgebreid: de beschikbaarheid van extra rijksmiddelen verstevigt de voorschool namelijk met een verplichte uitbreiding naar 16 uur per week per 1 augustus 2020 én maakt een bredere inzet in het primair onderwijs mogelijk.

Deze kadernota is opgesteld in nauwe afstemming met het Lelystadse kinderopvang- en onderwijsveld. In een aantal sessies is gewerkt aan een keuzenota voor de gemeenteraad en vervolgens aan deze voorliggende kadernota. In de uitvoering zijn de kernpartners aan zet. Door hen wordt, in afstemming met de gemeente, jaarlijks een werkagenda opgesteld, waarin wordt afgesproken welke accenten er in dat jaar worden gelegd. Daarbij kan sprake zijn van continueren vanuit het jaar ervoor of er kan, op basis van voortschrijdend inzicht of reeds behaalde resultaten, juist een andere focus wordt gekozen.

Landelijke kaders

Het ministerie van OCW verstrekt middelen voor de uitvoering van onderwijsachterstandenbeleid aan zowel gemeenten als onderwijs met de beleidsdoelstelling: het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. Onderdeel van de wettelijke taak op het gebied van onderwijsachterstanden van de gemeente,

is de realisatie van de voorschool voor doelgroeppeuters. Vanaf 1 augustus 2020 moet dat een aanbod zijn van 16 uur per week¹.

De inzet in het basisonderwijs is niet gespecificeerd, behalve dan dat het daadwerkelijk ingezet moet worden in het basisonderwijs en daarmee bijvoorbeeld niet in het voortgezet onderwijs of MBO.

Naast het gemeentelijk deel, ontvangen de schoolbesturen met achterstandsleerlingen rechtstreeks middelen van het rijk, ter bestrijding van onderwijsachterstanden.

Voor de duidelijkheid: de beleidsperiode vanuit het rijk loopt van 2019 tot en met 2022, in 4 kalenderjaren, waarna een nieuwe 4-jarige periode volgt. De uitvoering van het beleid heeft te maken met de inzet in schooljaren.

Lelystadse kaders vooraf

Op 17 december 2019 heeft de gemeenteraad via besluitvorming over de keuzenota onderwijsachterstandenbeleid richtinggevend keuzes gemaakt met betrekking tot de opgave van het onderwijsachterstandenbeleid. Deze keuzes vormen belangrijke uitgangspunten voor de verdere uitwerking van het onderwijsachterstandenbeleid in deze kadernota.

Besluit van de gemeenteraad Keuzenota Onderwijsachterstandenbeleid op 17 december 2019

1. Ten behoeve van de Kadernota onderwijsachterstandenbeleid:
 - a. als bepaling van de doelgroep:
Inzet in het primair onderwijs tijdens schooltijd in groep 1-8, dus alle groepen (optie 1.2)
 - b. als bepaling van spreiding in de stad:
Alle scholen met onderwijsachterstanden kunnen gebruik maken van de regeling (optie 2.2)
 - c. als bepaling van de inhoudelijke inzet:
Inzet om alle onderwijsachterstanden op de voor- en voorschool en in het primair onderwijs tegen te gaan (optie 3.2)
 - d. De onderwijsachterstandsgelden (lees alle bijdragen van het rijk die hier direct verband mee houden als genoemd in deze keuzenota) uitsluitend (middels subsidie) direct toe te kennen aan de Kernpartners. De Schilpartners komen hiermee niet in aanmerking voor subsidieaanvragen op deze middelen en zullen als zodanig ook niet als subsidienten op deze middelen kunnen optreden.

Tevens heeft de raad in die vergadering een **motie** aangenomen met het volgende dictum:

Roept het college op:

Alle scholen, met onderwijsachterstanden en daarmee alle leerlingen die dat betreft, in aanmerking te laten komen voor ontwikkeling en kennisdeling door het (generieke) opleidingsdeel binnen de gekozen maatregelen voor alle scholen met achterstandsleerlingen beschikbaar te stellen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/05/21/kamerbrief-uitstel-urenuutbreiding-voorschoolse-educatie/kamerbrief-uitstel-urenuutbreiding-voorschoolse-educatie.pdf>

Onder toelichting van:

“Op de scholen met de zwaarste problematiek is meer nodig aan inzet en heeft het meer effect omdat de middelen dan meer kinderen bereiken. Voor scholen met een lichtere problematiek draagt het vergroten van kennis en vaardigheden van de docenten bij aan het verbeteren van de prestaties van de kinderen. (Met veel problematiek red je als docent de extra inzet voor de klas niet in je eentje, met wat minder problematiek ben je met trainen van kennis en vaardigheden al beter in staat de kinderen die het betreft extra's te bieden).”

2. Wat willen we bereiken

Kinderen moeten zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving. De (meer)waarde van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) ligt in het bieden van gelijke kansen aan kinderen in ongelijke situaties. Dat doen we door te investeren in de randvoorwaarden die nodig zijn om achterstanden tegen te gaan en indien nodig in te lopen. Zonder het bieden van extra kansen aan kinderen uit minder sterke sociale, culturele en/of economische (gezins)omstandigheden gaat talent verloren. Talent dat we in onze samenleving hard nodig hebben. Dit doel kunnen we alleen bereiken samen met de partners in de stad. De voorscholen en scholen in de stad werken dagelijks aan het tegengaan en verhelpen van onderwijsachterstanden. De gemeente faciliteert om dit doel te bereiken. Dit doen we door extra in te zetten op de voorschool (2-4 jaar) en in de basisscholen (groep 1 tot en met 8).

Hoofddoel

Na afloop van deze beleidsperiode willen we dat kinderen met achterstanden zijn gegroeid in zelfvertrouwen, dat ze actiever deelnemen aan de samenleving en dat hun ouders actiever betrokken zijn bij hun ontwikkeling.

We vertalen dit in Lelystad concreet in de volgende doelstelling:

‘Het basisonderwijsniveau 1F is het referentieniveau voor taalverzorging, lezen en rekenen dat elke leerling aan het einde van de basisschool tenminste zou moeten beheersen. Het streven is gericht op het 2F-niveau voor taal en voor rekenen op het 1S-niveau.’ (uit Meijerink, H. P. (2009). *Referentiekader taal en rekenen*).

Voorschool

De voorschool is een voorziening verzorgd door de kinderopvang, met een educatief aanbod gericht op peuters met (een risico op) ontwikkelachterstand. Middels deelname aan een evidence-based educatieprogramma worden peuters gestimuleerd in hun ontwikkeling, waardoor zij een betere startpositie hebben voor het basisonderwijs. Vanuit de landelijke regelgeving stelt de gemeente zelf vast welke peuters voor de voorschool in aanmerking komen, middels de formulering van een doelgroepdefinitie. Op basis hiervan wordt bepaald welke peuter een indicatie voor de voorschool krijgt. De jeugdgezondheidszorg (het consultatiebureau - uitvoering door Icare) ziet alle jonge kinderen in de stad en geeft deze indicaties af. Eerst tijdelijk en na drie maanden plaatsing op de voorschool wordt bepaald of een indicatie definitief wordt.

Overigens betekent een indicatie niet een verplichte deelname aan de voorschool. Dit is een vrije keuze van de ouders.

Landelijk is de volgende **doelgroepdefinitie** gangbaar:

Kinderen van 0 tot 4 jaar die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, met name op het gebied van spraak-/taalontwikkeling en/of waarbij kind-, ouder- of omgevingsfactoren de spraak-/taalontwikkeling negatief beïnvloeden.

Voor Lelystad **aangevuld** met:

- *opleidingsniveau van 1 ouder geen onderwijs / (speciaal) basisonderwijs / ZMLK of verzorgende ouder lager dan MAVO of VMBO TL (VMBO praktijkonderwijs, VMBO LWO, LBO, VBO, VMBO BBL en KBL)*
- *thuis taal: de verzorgende ouder spreekt geen Nederlands (of minder dan 50%)*

- *kinderen waarvan het consultatiebureau of de voorschoolse voorziening heeft geconstateerd dat zij risico hebben op taal-/ontwikkelingsachterstanden, anders dan achterstanden ten gevolge van verstandelijke of fysieke beperkingen.*

De opdracht aan gemeenten is een zo hoog mogelijk bereik van doelgroepkinderen te realiseren.

Doel 1: als ambitie 100% van de peuters die een indicatie krijgt neemt deel aan de voorschool.

Monitor/meting: aantal afgegeven indicaties en aantal beschikbare en bezette plaatsen voorschool.

Voorschool duurt maximaal 2 jaar.

Doel 2: voor het grootste effect nemen kinderen zo snel mogelijk, na indicatie, deel aan de voorschool (max 2 jaar).

Monitor/meting: daadwerkelijk volgen voorschool na afgeven indicatie.

Basisonderwijs

Vanzelfsprekend hebben scholen een belangrijke taak in het voorkomen en bestrijden van ontwikkelachterstanden. Hiertoe ontvangen zij rechtstreeks middelen van het rijk én zijn zij een kernpartner binnen het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid.

Alle scholen met achterstanden² kunnen met de beschikbare middelen werken aan het gezamenlijke doel om achterstanden tegen te gaan. De gemeente vindt het belangrijk dat zij allen profijt kunnen hebben van de kennis, kunde en ervaringen die, mede met deze inzet vanuit de gemeente, ontstaan in de stad, om deze te kunnen inzetten voor het bestrijden van achterstanden bij hun leerlingen. Tegelijkertijd ziet de gemeente het belang van inzet op die scholen waar de achterstanden het grootst zijn voor het vergroten van de doeltreffendheid.

Inzet van het onderwijsachterstandenbeleid is vooral gericht op het voorkomen en bestrijden van (taal)achterstanden (incl. NT2³), het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. Hierbij vinden wij het van belang dat onder invloed van het beleid het zelfvertrouwen van kinderen groeit, hun deelname aan de samenleving toeneemt en dat hun ouders actiever betrokken zijn bij hun ontwikkeling.

Doel 3: verhogen van de referentieniveaus – niveau 1F is het basisoniveau dat alle kinderen, dus ook de doelgroep-leerlingen, sowieso moeten beheersen aan het eind van de basisschool.

Monitor/meting: in de schoolrapportages laten de scholen jaarlijks zien hoe de school op de referentieniveaus scoort vergeleken met het landelijk gemiddelde. Tevens houden scholen de referentieniveaus van leerlingen bij om de ontwikkeling te volgen.

Doel 4: inzicht in en verhoging van de kwaliteit en effectiviteit van de inzet van middelen, met daarbij expliciet aandacht voor zelfvertrouwen, deelname aan de maatschappij en ouderbetrokkenheid.

Monitoring/meting: in het verantwoordingsformat (Hoofdstuk 4) laten de schoolbesturen, aan de hand van zes mogelijke actielijnen, zien op welke manier zij gewerkt hebben aan doelrealisatie en in welke mate dit gelukt is, aangevuld met de gemeentelijke onderwijsmonitor.

² We hanteren hierbij de berekeningen van het CBS. Volgens deze berekening hebben 22 scholen in Lelystad te maken met onderwijsachterstanden.

³ NT2 is een niveau-indeling van beheersing van het Nederlands als tweede taal, gebaseerd op de kwalificatiestructuur zoals die in 1997 is vastgelegd in de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB).

Overigens, kinderen die door individuele (intellectuele, gedragsmatige of fysieke) handicaps of beperkingen problemen ondervinden in het onderwijs, vallen niet onder de doelgroep van dit beleidskader. Voor deze kinderen zijn er speciale voorzieningen die vallen onder het beleid 'Passend Onderwijs', onder verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband passend onderwijs.

3. Kaders en voorwaarden voor de uitvoering

Kernpartners aan zet

Bij de realisatie van de in deze kadernota omschreven doelen staan de kernpartners aan het roer: de voorscholen en scholen in het primair onderwijs. Zij werken dagelijks met de Lelystadse kinderen. Zij zijn de experts op het gebied van ontwikkeling en onderwijs. Daarom weten zij welke inzet het meest adequaat een impuls geeft aan het (voorschools) onderwijs in hun organisatie om zo de kinderen zich verder optimaal te laten ontwikkelen, te laten deelnemen aan de samenleving en om hun ouders meer te betrekken. De kernpartners kunnen bij de uitvoering andere partijen inzetten die zich bezighouden met de ontwikkeling van kinderen (schilpartners) – te denken valt aan kunst- en cultuur, sport, bibliotheek, etc.

Bij de behandeling van de keuzenota voorafgaand aan deze kadernota heeft de gemeenteraad aangegeven dat hij hierbij ruimte wil geven aan een brede insteek, zowel in de focus van de aanpak van achterstanden als in waar (in welke groep) de extra inzet plaatsvindt. Dit geeft de kernpartners maximaal de ruimte om de juiste impuls te geven en aan te laten sluiten bij hun 'reguliere' inzet voor de kinderen in Lelystad.

Voorscholen

Sinds de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang per 1 januari 2018, vallen de voorscholen (VE-aanbod) onder kinderopvang en moeten daardoor voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen kinderopvang (IKK). De gemeente subsidieert daarmee onder strikte voorwaarden voorschoolse educatie in de kinderopvang. Daarbij bepaalt de gemeente niet welke kinderopvang de voorschool verzorgt, maar worden eisen gesteld waaraan de voorschool in Lelystad moet voldoen om voor subsidie in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid in aanmerking te komen.

We hanteren in Lelystad naast de landelijke kaders de volgende voorwaarden:

- de organisaties die voor het eerst voorschool gaan verzorgen werken mee aan een 'startcheck' door de GGD, die beoordeelt of er reden is om aan te nemen dat de voorschool wel of niet volgens de geldende kaders gerealiseerd kan worden,
- de organisatie maakt gebruik van een bewezen effectief VVE-programma dat past binnen de totale aanpak van onderwijsachterstanden in Lelystad en
- de organisatie borgt een doorgaande lijn naar de basisschool (vroegschool).

Bewezen effectieve interventies

We willen gebruik maken van bestaande kennis over het tegengaan van achterstanden. Daarom wordt er gewerkt met bewezen effectieve interventies. Dit betekent dat uit evaluatie of onderzoeken uit Lelystad of van elders⁴ blijkt dat een interventie daadwerkelijk bijdraagt aan het verminderen van onderwijsachterstanden.

Daarnaast willen we ook ruimte bieden voor innovatie middels pilots, maar alleen dan wanneer er geen bestaande effectieve interventie is voor een voorliggend probleem.

⁴ Voorbeelden hiervan zijn de interventies in de databank van het Nederlands Jeugd Instituut en de Gelijke Kansen Alliantie

Afstemming met het veld

Voor elk kalenderjaar, vallend onder deze kadernota, wordt door de kernpartners, in afstemming met de gemeente, een gezamenlijke werkagenda opgesteld met de concrete inzet voor dat jaar. Voortschrijdend inzicht kan leiden tot een andere inzet of een verschuiving van accent van inzet.

In het bestuurlijk LEA-overleg (3 x per jaar) spreekt de portefeuillehouder met de voorschool- en onderwijsbesturen over de voortgang van dit beleid en eventuele knelpunten of successen in de uitvoering.

Controlerende en kaderstellende functie gemeenteraad

Iedere vier jaar stelt de raad de kaders vast voor het onderwijsachterstandenbeleid in Lelystad. Deze voorliggende kadernota is daar het eerste product van.

De gemeenteraad is tevens verantwoordelijk voor het controleren van het beleid. Om deze taak te kunnen vervullen informeert het college de raad jaarlijks via een lokale onderwijsmonitor (Q2).

Halverwege de beleidsperiode vindt een tussenevaluatie plaats, indien nodig vergezeld van een bijstelling van het beleidskader, en na afloop een gehele evaluatie. Op deze momenten staat de raad de gebruikelijke raadsinstrumenten tot zijn beschikking om het beleid aan te passen.

4. Monitor

De inzet die door de onderwijspartners gedaan wordt binnen dit beleid is integraal onderdeel van het totale (onderwijs) aanbod. Ook de inzet vanuit de gemeente in het onderwijs is breder dan sec het onderwijsachterstandenbeleid. Daarmee is het direct toekennen van effecten en resultaten aan de Oab-inzet heel moeilijk, zo niet onmogelijk. Denk bijvoorbeeld maar aan veranderende schoolresultaten van leerlingen of achterstandsscores per school.

Tegelijkertijd willen we wel graag volgen wat de ontwikkelingen in de stad zijn op het gebied van onderwijs en achterstanden. Daartoe zullen we ter indicatie via www.primaironderwijsincijfers.nl bijhouden hoe de vaardigheidsscores op taal, rekenen en (begrijpend) lezen van scholen als geheel ontwikkelen. Bovenal zullen we nagaan hoe de ontwikkelingen zijn wat betreft de referentieniveaus zoals die zijn onderscheiden door Meijerink (Referentiekader taal en rekenen - 2009), conform de doelstelling in hoofdstuk 2.

In het kader van het Oab-beleid zullen we met de partners de extra inzet van personeel en middelen monitoren en de deelname van leerlingen. Leidraad hierbij vormen de beschreven doelen en werkplannen van de scholen, met een kwalitatieve en kwantitatieve inzet in het kader van Oab en het wel of niet halen daarvan, inclusief een duiding daarvan. Aspecten die daarbij een rol spelen zijn ook een versterking van zelfvertrouwen, deelname aan samenleving, ouderbetrokkenheid en andere factoren.

Voor wat betreft de voorschoolse periode en de onderbouw van het PO is toetsen minder of in het geheel niet (meer) aan de orde. Desalniettemin is ook in deze fase van belang na te gaan wat de extra inzet vanuit Oab aan effect sorteert. Ondanks het ontbreken van toetsen, volgen de instellingen wel degelijk de kinderen in hun ontwikkeling, waardoor ook in deze leeftijdsgroep een gefundeerde inschatting kan worden gemaakt van effecten op de Oab-factoren. Daarnaast zal een criterium zijn dat een doorgaande lijn van voorschool naar basisschool (vroegschool) wordt gegarandeerd.

Samengevat houden we de ontwikkelingen bij op basis van enkele niveaus, te weten:

Macroniveau:

- in de onderwijsmonitor van Lelystad houden we verschillende gegevens bij om te zien welke ontwikkelingen er in de stad zijn.
- we maken, ter indicatie, gebruik van www.primaironderwijsincijfers.nl om bij te houden hoe de vaardigheidsscores op taal, rekenen en (begrijpend) lezen van scholen als geheel ontwikkelen. Hierbij stellen we een 0-meting op (2020) en verder jaarlijks een overzicht.

Mesoniveau:

- bij de interventies die binnen dit kader worden gedaan vragen we van de kernpartners om aantallen deelnemers en kwalitatieve groei in de deelnemende groep in beeld te brengen,
- partners wordt gevraagd bij aanvraag van de subsidie helder aan te geven over wat ze naast en/of geïntegreerd in hun reguliere aanbod gaan realiseren, hoeveel kinderen zullen deelnemen en aan welke resultaten en effecten de inzet bijdraagt, nader toegelicht op schoolniveau of cluster van scholen. In de verantwoording wordt hierover gerapporteerd. We stemmen dit zo af dat we de resultaten en effecten zoveel mogelijk (ook over de jaren heen) kunnen vergelijken.

- voorwaarde is afstemming en samenwerking tussen voorschool en basisschool (vroegschool). In een aanvraag voor subsidie wordt aangegeven hoe de activiteit/inzet bijdraagt aan de doorgaande lijn in VVE.

Microniveau:

- Scholen houden zelf de effecten op het primair proces bij, op leerlingniveau.

Hiertoe houden de partners overzicht bij volgens onderstaand schema, wat jaarlijks wordt bijgehouden om trends en ontwikkelingen te zien.

<i>Uitdagingen</i>	<i>Doelen; waarom? Waartoe?</i>	<i>Realisatie; kwaliteit en effectiviteit. Ja/nee/deels.</i>	<i>Toelichting; hoe en wat? Aantonbare onderbouwing inzet, acties projecten etc.</i>
1. Aanbod: programma en interactie • Rijke leeromgeving • Gebruik programma • Educatieve kwaliteit • Executieve functies • Activiteitsaanbod			
2. Organisatie • Professionalisering • Lerend netwerk/kennisdeling • Personeelsbezetting • Pedagogisch leiderschap • Samenwerking met partners			
3. Doorgaande lijn • Voorschool – vroegschool • Vroegschool – groep 3 • Basisschool – voortgezet onderwijs			
4. Groep • Groepssamenstelling • Beroepskracht-kind ratio • Leerkrachtkwaliteit			
5. Ouders • Ouderbeleid • Ouderbetrokkenheid • Gezinssituatie			
6. Algemeen • Kwaliteitszorg (KA1)			

5. Financiën

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt gefinancierd uit de middelen die de gemeente Lelystad hiervoor ontvangt van het Rijk. De hoogte van deze bijdrage wordt jaarlijks bepaald op basis van een berekening die door het CBS wordt uitgevoerd. Scholen kunnen een beroep doen op de gemeentelijke middelen voor onderwijsachterstandenbeleid middels het aanvragen van een subsidie. Het is aan de onderwijspartners om de aanpak in het kader van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid te integreren in het reguliere (onderwijsachterstanden)beleid. Scholen ontvangen voor het verzorgen van onderwijs een lumpsum-financiering van het rijk, waarin ook een bedrag is verwerkt voor onderwijsachterstandenbeleid, indien van toepassing op basis van de berekening van het CBS.

Sinds 2019 brengt het CBS de kinderen met een risico op een onderwijsachterstand in beeld en berekent of scholen voor extra middelen voor het tegengaan van onderwijsachterstanden in aanmerking komen. Daartoe hanteert het CBS vijf belangrijke kenmerken⁵ die, in samenhang, het beste voorspellen of een kind een onderwijsachterstand kan oplopen. Deze criteria zijn:

- het opleidingsniveau van beide ouders;
- het herkomstland van de moeder;
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland;
- het gemiddelde opleidingsniveau van alle moeders op de school;
- of de ouders in de schuldsanering zitten.

De berekening van het CBS op deze criteria bepaalt hoe de overheid de beschikbare middelen voor gemeenten en scholen verdeelt.

In 2018 kreeg Lelystad voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid een bedrag van €2.469.000. Met ingang van 2020 is dat opgelopen tot €4.695.193 per jaar. Jaarlijks wordt de exacte bijdrage vastgesteld, waardoor deze kan wijzigen.

Binnen dit bedrag is de grootste bijdrage bestemd voor het organiseren van de voorschool voor doelgroeppeuters, voor 16 uur per week, een wettelijke taak. Afhankelijk van de daadwerkelijke omvang van de voorschool kan dit deel van het budget variëren.

Indicatieve verdeling van middelen

(indicatief, afhankelijk van het bedrag dat uiteindelijk feitelijk voor de voorschool beschikbaar moet zijn én afhankelijk van de invulling door het veld)

Voor de voorschool wordt een benodigd budget gerekend van zo'n 75% van het totaal, 3,5 mln€.

Voor een effectieve aanpak van achterstanden op de 14 onderscheiden scholen met grootste achterstanden (zie bijlage scholen met achterstanden), is een totaalbudget benodigd van €1.120.000,- ofwel €80.000,- per school

Hiermee resteert een bedrag van zo'n €600.000. Voor de inzet van dit bedrag vindt nadere planvorming plaats voor een stedelijke of wijkgerichte aanpak met een verrijkt aanbod of verlengde schooltijd.

Binnen dit budget wordt ook de inzet op het gebied van NT2 gedaan.

⁵ Het CBS heeft in opdracht van het Rijk onderzocht welke combinatie van factoren het beste voorspellend zijn voor onderwijsachterstanden. Het gaat nadrukkelijk om een combinatie en weging van deze factoren. <invoegen link naar cbs rapporten?>

BIJLAGEN

HANDIGE BEGRIPPEN

Basisniveau 1F: het basisniveau 1F is het niveau voor taal en rekenen dat het overgrote deel van de leerlingen aan het einde van de basisschool tenminste zou moeten beheersen. Daarnaast heeft de overheid de ambitie dat een groot deel van de basisschoolleerlingen een hoger niveau haalt: het streefniveau. Voor taal is dat het 2F-niveau en voor rekenen is het 1S-niveau.

Bereik: het aantal door het consultatiebureau geïndiceerde peuters dat daadwerkelijk voorschoolse educatie volgt.

Doelgroeppeuter: kind van 2,5 tot 4 jaar dat een, door het consultatiebureau vastgesteld, (risico op een) onderwijsachterstand heeft en in aanmerking komt voor voorschoolse educatie.

Harmonisatie: het verkleinen van de verschillen tussen peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang zijn per 1 januari 2018 geharmoniseerd in kwaliteit, toezicht en financieringsstructuur (voor werkende ouders).

Kinderdagverblijf: in een kinderdagverblijf worden kinderen van werkende ouders tussen 0 en 4 jaar opgevangen.

Kinderopvang: het bedrijfsmatig of anders dan om niet verzorgen, opvoeden en bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen tot de eerste dag van de maand waarop het voortgezet onderwijs voor die kinderen begint.

Kinderopvangtoeslag: ouders (tweeverdieners, alleenstaande eenverdieners en ouders die zorg combineren met studie of werk) kunnen aanspraak maken op vergoeding van een deel van de kosten voor kinderopvang door kinderopvangtoeslag van de Rijksoverheid aan te vragen.

NT2: een niveau-indeling van beheersing van het Nederlands als tweede taal, gebaseerd op de kwalificatiestructuur zoals die in 1997 is vastgelegd in de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB).

Onderwijsachterstandenbeleid: beleidsplan waarin beschreven staat hoe de gemeente Lelystad met haar partners onderwijsachterstanden wil voorkomen, signaleren en bestrijden.

Peuteropvang: kortdurende kinderopvang voor kinderen van 2 tot 4 jaar (voorheen peuterspeelzaalwerk).

Reguliere peuter: kinderen van 2 tot 4 jaar die geen (risico op een) onderwijsachterstand hebben.

Samenwerkingsverband passend onderwijs: het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Lelystad Dronten (SWV PO 2403) is een samenwerking van 11 schoolbesturen met totaal 56 scholen in Lelystad en Dronten. Zij ondersteunen scholen en hun schoolbestuur bij het realiseren van passend onderwijs voor een optimale ontwikkeling van elke leerling, met oog voor de leerkracht.

Voorschool: aanbod gericht op peuters met (risico op) een taalachterstand. Peuters worden gestimuleerd in hun ontwikkeling waardoor zij een betere startpositie hebben binnen het basisonderwijs.

Voorschoolse voorziening, incl. Voorschool: een voorschoolse voorziening biedt kinderdagverblijf en/of peuteropvang aan. Daarbij is sprake van peuteropvang, voorschoolse educatie en/of reguliere kinderopvang.

Voorschoolse educatie: aan peuters met risico op onderwijsachterstand wordt voorschoolse educatie aangeboden door de kinderopvang. De gemeente faciliteert dit middels subsidie.

Vroegschoolse educatie: door het basisonderwijs worden, aan de hand van een specifieke methodiek, op gestructureerde en samenhangende wijze activiteiten aangeboden voor kinderen met een (risico op een) onderwijsachterstand in groep 1 en 2 van de basisschool.

Vroegsignalering: vroegtijdig opsporen en ondersteunen van kinderen met een (risico op) onderwijsachterstanden.

BIJLAGE SCHOLEN MET ACHTERSTANDEN

Scholen met achterstanden:

Grootste achterstandsscores (kern)	(Zeer) beperkte achterstandsscores
1. Openbare Basisschool De Optimist	12. 't Schrijverke
2. Al-Ihsaan	13. De Sluis
3. De Poolster	14. De Triangel
4. De Vuurtoren	15. De Tjalk
5. De Finnjol	16. De Albatros
6. De Lepelaar	17. De Grundel
7. Driestromenland	18. De Wildzang
8. Basisschool Laetare	19. De Fontein
9. Ichthus	20. De Wingerd
10. De Brink	21. De Regenboog
11. Het Mozaïek	22. De Driemaster

Grote achterstandsscores: een achterstandsscore per school >100 én een achterstandsscore per leerling >1,5

Op basis van deze systematiek zijn 11 scholen duidelijk aan te wijzen als scholen met een grotere concentratie aan doelgroepkinderen. De scores zijn zowel op achterstandsscore per school als op gemiddelde achterstandsscore per leerling significant hoger dan de scholen vanaf positie 12 en lager. Toch lijkt toevoeging van een drietal scholen om een andere reden legitiem. Om een meer evenwichtige geografische spreiding aan te brengen zouden OBS De Albatros, OBS De Sluis en OBS de Tjalk toegevoegd kunnen worden. Het totaal komt dan op 14 scholen.

De overige scholen met achterstanden worden via bovenschools aanbod gefaciliteerd.